

Er ref/dnr: KN 2025/02361

Vårt dnr: 2026/0009

Klimat- och näringslivsdepartementet

kn.remissvar@regeringskansliet.se

cc: kn.cks.remisser@regeringskansliet.se

Stockholm 16 mars 2026

Remissyttrande från Naturskyddsföreningen över Prövningen av avfallshanteringsplaner för utvinningsavfall och vissa kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om kritiska råmaterial (KN2025/02361)

Remissen behandlar föreslagna författningsändringar vad gäller avfallshanteringsplaner för utvinningsavfall samt kompletterande regler till följd av artikel 27 i EU:s förordning om kritiska råvaror (Critical Raw Materials Act, CRMA). Lagstiftning som berörs är miljöbalken (1998:808), förordningen (2013:19) om utvinningsavfall samt miljötillsynsförordningen (2011:13).

Naturskyddsföreningen *bifaller* förslagen till ändringar i miljöbalken 21 § och i miljötillsynsförordningen. Vad gäller miljöbalken 19 § och förordningen om utvinningsavfall efterlyser vi större tydlighet kring sanktionsmöjligheter. Ytterligare synpunkter och frågor utvecklas nedan.

Förändringar i Miljöbalken (1998:808)

Förslaget om ändring av **19 kap. 1 §** i miljöbalken är ett förtydligande om möjligheten att överklaga beslut som gäller de regler regeringen inför för att möjliggöra tillsyn över att EU-förordningar inom miljöområdet efterlevs. Dessa ska kunna överklagas till mark- och miljödomstol. Föreningen *bifaller* detta.

Samtidigt innebär den nya konstruktionen av bestämmelsen att man tar bort möjligheten att överklaga beslut enligt föreskrifter om den gamla så kallade restvattenlagen (lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet). I regeringens förordning till restvattenlagen finns en bestämmelse om en rad anmälningsskyldiga vattenverksamheter, som ska tillståndsprövas om de har betydande miljöpåverkan. Det rör sig delvis om ganska omfattande verksamheter, bland annat anläggningar och uppfyllning av upp till 3 000

kvadratmeter stora vattenområden. Vi ser en oklarhet huruvida dessa beslut förblir överklagbara med föreslagen ändring.

Förslaget om ändring av **21 kap. 1 § punkt 13** om Mark- och miljödomstols prövning är ett förtydligande som föreningen *bifaller*. Detsamma gäller förslaget om tillägg till **22 kap. 1 § (ny punkt 9)**. Naturskyddsföreningen anser att sekundär utvinning av metaller och mineral ur bland annat utvinningsavfall är en viktig och i hög grad förbisedd resurs, som kan ha en mycket stor potential. Vi välkomnar därför det krav på utredning om återvinningsbarhet som nu är gällande lag sedan det införts genom EU:s förordning om kritiska råvaror. Föreningen *bifaller* således tillägget.

Förändringar i Förordningen (2013:319) om utvinningsavfall

I remissen föreslås ändringar i **27, 28 och 29 §§** gällande avfallshanteringsplaner samt tillägg av nya paragrafer: **93, 94 och 94a §§**.

De föreslagna ändringarna innebär förtydliganden av tidigare regler samt kompletteringar i linje med EU:s förordning (CRMA). Såvitt föreningen kan bedöma saknas det emellertid sanktionsmöjligheter för tillsynsmyndigheten när det gäller de delar av genomförandet av CRMA som föreslås ingå i utvinningsavfallsförordningen. Förordningen hänvisar visserligen till kapitlen om sanktioner och avgifter i miljöbalken, men för att det ska vara möjligt att vitesförelägga eller utfärda böter för verksamhetsutövare som obstruerar behövs det tydliga hänvisningar från miljöbalkens sanktioner till bland annat förpliktelsen att ta fram en utvinningsavfallsplan eller möjlighet för tillsynsmyndigheten att förelägga om viten när planen inte uppfyller kraven. En möjlighet vore att utreda vore att koppla kraven till miljöstraffsavgifter.

Förändringar i Miljötillsynsförordningen (2011:13)

Förslag om tillägg i 19 och 29 §§ som följer av artikel 27 i EU:s förordning om kritiska råvaror (CRMA) angående myndigheters tillsynsansvar. Enligt förslaget ska länsstyrelsen vara den myndighet som har ansvaret för tillsyn av verksamhetsutövares skyldighet att ta fram en utredning av återvinningsbarhet, enligt artikel 27 i CRMA. Föreningen *bifaller* detta förslag.

Övriga synpunkter

Föreningen noterar att remissen, vad gäller CRMA, endast omfattar författningsförslag som relaterar till punkterna 1–3 i EU-förordningens artikel 27, dvs de som behandlar krav på utredning av återvinningsbarhet. Övriga punkter (4–8) som bland annat ställer detaljerade krav på kartläggning av innehållet i utvinningsavfall och upprättande av databaser med mera, behandlas inte i remissen. Det framgår inte heller i vad mån dessa punkter adresseras i annat sammanhang.

Naturskyddsföreningen anser att genomförandet av denna del av artikel 27 är minst lika viktig i syfte att kunna utnyttja den stora potential som utvinningsavfall utgör. Denna potential har bland annat påvisats i det regeringsuppdrag som Sveriges geologiska undersökning och Naturvårdsverket redovisade 2023.¹ Vid sidan av traditionell gruvdrift behövs en väsentligt större satsning på alternativa utvinningsmetoder för att åstadkomma en ökad grad av cirkularitet samt en trygg och hållbar metall- och mineralförsörjning.

Stockholm, dag som ovan

Karin Lexén
Generalsekreterare

¹ Redovisning av regeringsuppdrag: [Hållbar utvinning och återvinning av metaller och mineral från sekundära resurser \(SGU RR 2023:01\)](#)